BARENT FOCKESZ.

Barent Fockesz., had de Oost-Indische Comp^{e}. reeds een twintigtal jaren als stuurman gediend, toen hij in 1676 met de *Kroonvogel* in het vaderland terugkeerde. Hij bood zijne dienst op nieuw aan de Comp^{e}. aan en stelde haar voor, dat zij een galjoot zoude laten bouwen, of wel aankoopen en hem daarop met een vast traktement als stuurman aanstellen. Dat galjoot zoude tot verschillende doeleinden kunnen gebezigd worden, zoo als het kruisen op de retourschepen, het vóórzeilen bij de uitgaande schepen, het overbrengen van depeches, zoo naar de Kaap als Batavia, en meer andere dergelijke commissiën.

Men beraadslaagde er over in de Vergadering van 17^{en} [1] en het gevolg er van was, dat de Kamer Amsterdam gemagtigd werd om met hem eene overeenkomst aan te gaan en hem in dienst der Comp^{e}. aan te nemen.

Het volgende jaar, toen ten gevolge der ingekomen klagten van den Gouverneur-Generaal Joan Maetsuijcker, de verandering in de Leden der Hooge Regering zoude plaats hebben [2], werd aan Fockesz. de last opgedragen om de depeches daartoe naar Batavia over te brengen [3]. Na in de Vergadering ontboden te zijn, nam hij na eenige bedenking deze commissie op zich [4], waarop dit door de Leden der Vergadering aangenomen en hem toegelegd werd een maandelijksch tractement van hon-

[1] Bijlage N°. 1.

[2] Bijlage N°. 2.

[3] Bijlage N°. 3.

[4] Bijlage N°. 4.

derd guldens, benevens bij zijne terugkomst *een nieuw kleed voor hem en zijn vrouw of wel de waarde van dien;* terwijl hij tevens aangemaand werd om de galjoot ten spoedigste zeilklaar te maken.

Naauwelijks waren er veertien dagen verloopen of de galjoot liep den 3den November in zee en na eene voor dien tijd zeer voorspoedige reis van vijf maanden en acht dagen liet Barent Fockesz. het anker op de reede van Batavia vallen. Ter gedachtenis hiervan, zegt men, dat men een standbeeld van hem op het eiland Kuiper (Poeloe Boeroeng) oprigte, dat hem in Friesche kleeding voorstelde [1]. Hij vond bij zijne komst te Batavia den Gouverneur-Generaal Maetsuijcker overleden en Rijckloff van Goens in deszelfs plaats.

Zijne terugreis was mede bij uitstek voorspoedig. Den 10den Mei 1679 ter reede van Texel arriverende, bragt hij den algemeenen brief van Gouverneur-Generaal en Raden van Indië, gedagteekend den 21sten December 1678, over, terwijl hij de reis over Ceilon had moeten nemen.

Van nu aan werd hij met zijn galjoot tot verschillende doeleinden gebruikt, dan eens om op de retourschepen te kruisen, dan weder om den staat der binnenvallende schepen op te geven, of te zorgen dat er geen goederen uit de schepen werden afgegeven, of tot het brengen der laatste orders aan de uitgaande schepen, zoo als op den 3den Mei 1696, toen den Heer Burgemeester Hinlopen: "'s Comps. schuyt met den Commandeur Barent Fockesz., aan boord zond van *de Geelvink*, Commandeur Willem de Vlamingh, om dien dag nog naar zee te gaan [2]."

Zoo had hij mede het opzigt over het bouwen van een schip te Enkhuizen in 1688: "Onder opzicht van Barent Fockesz, sal by de Camer Enckhuysen worden aengebouwt een nieuw galjoot, om by de Camer Zeelant tot ontmoeting van de verwagte retourschepen te worden gebruyckt, sullende dienthalven hetselve t' eenmael op de seylaes worden gemaeckt."

Toen in 1691 door den Waterfiskaal Mr. Joachim Nieuwstad, te Ba-

---

[1] Dit beeld werd door de Engelschen in 1800 vernield.

[2] Reize van Willem de Vlaming naar Nieuw-Holland. *Bijdragen tot de Taal- Land en Volkenkunde van Ned. Ind.*, N. V. 1ste deel, bl. 184.

tavia, eene Memorie over het meten der schepen aan de Vergadering van 17en werd ingezonden, werden hier over gehoord de consideratiën van Barent Fockesz en andere ervaren schippers [1].

Zoo bevondt hij zich in 1692 aan boord van het schip *Mijdrecht*, in de Goeree (Goedereede), toen hij last ontving om zich naar Zeeland te begeven, om de vier schepen, aldaar binnen gevallen, naar Texel als opperhoofd te voeren [2].

Dikwerf werd hij tot secrete commissiën gebruikt en dat hij aan het vertrouwen van zijne lastgevers beantwoordde, bewijzen de meermalen aan hem ten deel gevallen geldelijke belooningen, zoo als bij resolutie van den 3den April 1698, toen hem *f* 1000 voor eene vereering werd toegelegd. Bij die van 20 September van dat jaar worden de Heeren van de "Secrete Commissie gelast Barent Fockesz te remuniëeren." Bij die van 18 September 1702 worden dezelfde Heeren uitgenoodigd een remuneratie aan Barent Fockesz te doen.

Dit is de laatste maal dat ik van hem melding in de papieren der voormalige O. I. Comp. vind gemaakt; niet onwaarschijnlijk is hij omstreeks dien tijd overleden, daar hij vermoedelijk toen reeds den ouderdom van 60 jaren zal hebben bereikt.

---

[1] Resol. Verg. van 17en van 22 Junij 1691.

[2] Resol. Verg. van 17en van 25 Oct. 1692.

P. A. LEUPE.

BIJLAGEN.

BIJLAGE N°. 1.

1676, 4 Sept. Is ter Vergadering voorgedragen dat Barent Fockesz. nu laest op de hoecker *de Kroonvogel*, voor Stuurman uyt Indië gecomen, syn dienst aen de Comp^e. nader is presenterende, ten dien einde proponerende off deselve niet soude connen goetvinden een galjoot te te laten timmeren off in te coopen, en hem daerop als Stuurman te stellen en waermede hij na syn meeninge de Comp^e. merkelijk dienst soude connen doen, als met jaerlijcks op de retourvloot te cruysen, de uytloopende en vertreckende schepen voorseylen, ook wel om daermede eenige advysen, 't sy na de Caep, 't sy oock wel na Indiën over te brengen. Wat hij onder 't believen van de Vergadering daertoe aengenomen werdende, buyten dat employ kan tot alle verdere diensten hier te lande soude laten gebruycken, daer en soo de Comp^e. geraden soude vinden, ende dat onder een vast en staende tractement.

Waerop synde gedelibereert, mitsgaders gereflecteert op de diensten die de Comp^e. nu den tijd van twintig jaren van hem heeft genoten, is goet gevonden en geresolveert de Camer Amsterdam met desen te versoecken ende te authoriseren met hem op de beste wyse doenlyck te accorderen en hem in dienst van de Comp^e. aen te nemen.

BIJLAGE N°. 2.

1677, 13 October. De Leden van dese Vergadering, nae 't geresolveerde van den 24sten September na huys vertrocken om mette Heeren hare principalen te sprecken en te con..... over de bestellinge van de Hooge Regeringe van India, mitsgaders te communiceren de in-

clinatie dienthalve van dese Vergadering en 't gead..seerde daerop van de Camer Amsterdam, weder alhier verschenen synde en vervolgens hare gereetheyt getoont hebbende om de advysen van hare Camers daerop te uyten, gelyck dat in ordre hebben gedaen, is het geene dienthalve by forme van advys ter nedergestelt en in alle syne leden gecomplecteert is in een resolutie geconverteert, ten dien effecte, dat op de honorabelste en reputatieuse wyse en maniere van haer dienst sullen worden gelicentieert, de drie volgende ordinaris Raden:

Laurent Pith,
Pieter Anthonisz. Over 't Water en
Pieter van Hoorn

en wederom in deselve plaats gesteld:

Balthasar Bort,
Willem Volger en
Anthony Hurdt,

Dat den Heer Hendrick van Rheede tot Drakensteyn, mede Raet Extra-ordinair, van nu af aen tot Raet Ordinair sal worden gedesigneert, om soo wanneer door 't vertreck off versterff een stoel van de Raden Ordinairs sal comen vacant te worden, die alsdan te occuperen.

Dat almede sal worden gelicentieert:

Anthony Pavillioen en
Sybrand Abbema,

beyde mede Raden Extra Ordinair.

Dat in de keuze van Laurent Pith en Pieter Anthonisz. van Over 't Water sal worden gestelt om in Indiën te blyven ofte te repatrieeren. Doch de E. Pieter van Hoorn sal moeten te huys varen, soo oock den E. Sybrant Abbema; doch de E. Anthony Pavillioen belangende, dat simpelyck buyten den dienst van de Comp^e^. sal worden gestelt.

Voorts sijn tot Raden Extra Ordinair gevordert en daartoe gepromoveert Willem Outhoorn, Ontvanger-Generael en Vice-Precident van den Raet van Justitie tot Batavia.

Johannes Camphuys, Secretaris van den Generael en Raden van Indië.

Jacob Jorisz. Pith, Commandeur op de Westkust van Sumatra én Constantyn Nobel, Opper-coopman van 't Casteel.

Noch is verstaen dat sal worden thuys ontboden Andries Bogaert, te weten, nadat het proces bij den Advocaet-Fiscael van Indiën tegen hem geintenteert sal wesen getermineert, en dat sonder onderscheyt hoedanig de saecken oock souden mogen wesen uytgevallen.

BIJLAGE No. 3.

1677, 13 Oct. Ende is voorts verstaen dat de brieven van dese Vergadering waer in 't gunt voorschreven by desen dan mede sal comen te influ...., ten eynde deselve te spoediger in Indien mogen overcomen, sullen worden voort gesonden met het galjoot de *Snobber* (Snoeper?) gevoert wordende by Barent Fockesz., de Compe. eygen toecomende, met ordre om sich soodra doenlyck tot die reyse bequaem te maecken en sonder dat hy Barent Fockesz. oft yemant van syn volck sal oft sullen vermogen eenige andere brieven mede te nemen, als hun door den Advocaat van de Compe. sullen worden ter hant gestelt, en dat met bekentmaeking, dat den Generael en Raden sal worden aengeschreven, dat ingevalle soude mogen worden bevonden, dat, het sy hy Barent Fockesz off yemant van syn volck contra die last en ordre een brieff oft ander geschrift, wat naem het oock soude mogen hebben, en by wie hem die oock soude wesen ter hant gestelt, met hem genomen oft tot Batavia sal hebben aengebragt, dat d'overtreders van dien niet alleen sullen verbeuren haere verdiende maentgelden, maer dat bovendien door den fiscael van Indiën tegen deselve sal worden geprocedeert met het uyterste rigueur, mitsgaders gecondemneert tot lyffstraffe, tenminste openbare geeselingh, en welcke straffe de vergadering verstaet, dat haer in cas van soodanige ongehoorsaemheyt en moetwillige contraventie oock sal worden aengedaen.

BIJLAGE N°. 4.

1677, 14 October. Ter vergadering ontboden synde Barent Fockesz., Stuurman op Comp^e. galjoot de *Snobber*, heeft sich na genomen bedencking verklaert op 't voorstel bij presentatie aen hem gedaen, ten fine als in de resolutie van gister in 't breede staet geëxpresseert, en sulcx aengenomen de reyse naer Indiën met het voorschreven galjoot te doen. Waerop synde gedelibereert, is goetgevonden hem toe te leggen een tractement van *hondert* gulden ter maent, en daerenboven op syn wedercompste uyt Indiën aen hem en syne vrouw ieder *een nieuw kleet* off *de waerde van dien* te vereeren, en is hem verder aengeseyt dat hij sich ten spoedigste sal hebben claer, en tot de reyse bequaem te maecken. Oock verstaan dat sullen worden vervaerdigt drie stel brieven, vervattende 't gedisponeerde omtrent de bestellinge van de Hooge Regering, met verder order daertoe specterende, en dat om den voornoemden Barent Fockesz. twee stel daervan mede gegeven te worden, met last om aen de Cabo de Bonne Esperance gekomen wesende en aldaer een schip naer Batavia gedistineert vindende een stel daervan aen 't selve over te geven, en het andere selffs tot Batavia over te brengen en het derde na Engelant gesonden te worden, om bij aldien een schip na Bantam gedistineert en in 't corte seylvaardig soude mogen wesen, aen 't selve medegegeven te worden.